

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2025)0152

Az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevétele: segítségnyújtás Ausztriának, Lengyelországnak, Csehországnak, Szlovákiának és Moldovának a 2024 szeptemberében és Bosznia-Hercegovinának a 2024 októberében bekövetkezett áradásokkal kapcsolatban

Az Európai Parlament 2025. július 9-i állásfoglalása az Ausztriának, Lengyelországnak, Csehországnak, Szlovákiának és Moldovának a 2024 szeptemberében és Bosznia-Hercegovinának a 2024 októberében bekövetkezett áradásokkal kapcsolatban nyújtandó segítség céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételéről szóló európai parlamenti és tanácsi határozatra irányuló javaslatról (COM(2025)0250 - C10-0102/2025 - 2025/0138(BUD))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottságnak az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz intézett javaslatára (COM(2025)0250 - C10-0102/2025),
- tekintettel az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló, 2002. november 11-i 2012/2002/EK tanácsi rendeletre¹,
- tekintettel a 2021-2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló, 2020. december 17-i (EU, Euratom) 2020/2093 tanácsi rendeletre² és különösen annak 9. cikkére,
- tekintettel az Európai Parlament, az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság közötti, a költségvetési fegyelemről, a költségvetési ügyekben való együttműködésről és a hatékony és eredményes pénzgazdálkodásról, valamint az új saját forrásokról és az új saját források bevezetésére irányuló ütemtervről szóló, 2020.

¹ HL L 311., 2002.11.14., 3. o., ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2002/2012/oj>.

² HL L 433. I, 2020.12.22., 11. o., ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2093/oj>.

december 16-i Intézményközi Megállapodásra³ és különösen annak 10. pontjára,

- tekintettel az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1058 európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁴,
- tekintettel az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról szóló, 2021. június 24-i (EU) 2021/1057 európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁵,
- tekintettel a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendeletre⁶,
- tekintettel a 2021-2027-es időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretről szóló (EU, Euratom) 2020/2093 rendelet módosítására irányuló tanácsi rendelet tervezetéről szóló, 2024. február 27-i állásfoglalására⁷,
- tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság és a Regionális Fejlesztési Bizottság jelentésére (A10-0031/2024), amelyet az (EU) 2021/1057 és az (EU) 2021/1058 rendeletnek az újjáépítéshez nyújtott regionális szükséghelyzeti támogatás (RESTORE)⁸ tekintetében történő módosításáról szóló, 2024. december 19-i (EU) 2024/3236 európai parlamenti és tanácsi rendelet elfogadását célzó jogalkotási eljárás keretében készített, és tekintettel különösen a Költségvetési Bizottság említett jelentéshez csatolt költségvetési értékelésére,
- tekintettel az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 1/2024. sz., „Európai éghajlati kockázatértékelés (EUCRA)” című jelentésére⁹,

³ HL L 433. I, 2020.12.22., 28. o., ELI:
http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

⁴ HL L 231., 2021.6.30., 60. o., ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj>.

⁵ HL L 231., 2021.6.30., 21. o., ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj>.

⁶ HL L 435., 2021.12.6., 1. o., ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>.

⁷ Elfogadott szövegek, P9 TA(2024)0082.

⁸ HL L, 2024/3236, 2024.12.23., ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3236/oj>.

⁹ <https://www.eea.europa.eu/publications/european-climate-risk-assessment>.

- tekintettel a Költségvetési Bizottság jelentésére (A10-0114/2025),
- A. mivel 2024 szeptemberében Ausztriában kivételesen nagy mennyiségű csapadék hullott le, ami súlyos áradásokat okozott, és ez az osztrák hatóságok által 1 711,6 millió EUR-ra becsült teljes közvetlen kárt okozott;
- B. mivel 2024 szeptemberében Lengyelország délnyugati részén heves esőzések voltak, amelyek több folyó elárasztásához vezettek, és ez a lengyel hatóságok által 3,04 milliárd EUR-ra becsült teljes közvetlen kárt okozott;
- C. mivel 2024 szeptemberében Csehország egészét viharos szelek és heves esőzések sújtották, amelyek áradásokhoz vezettek, és ez a cseh hatóságok által 2,82 milliárd EUR-ra becsült teljes közvetlen kárt okozott;
- D. mivel 2024. szeptember 15-én Szlovákiát jelemtős áradások sújtották, különösen Pozsonyban és a környező régiókban, ami a Duna és a Morava folyók szintjének jelentős emelkedéséhez vezetett, és ez a szlovák hatóságok által 84,3 millió EUR-ra becsült teljes közvetlen kárt okozott;
- E. mivel 2024 szeptemberében a heves esőzések és az azok által előidézett áradások Moldova több körzetét is sújtották, és ez a moldovai hatóságok által 7,8 millió EUR-ra becsült teljes közvetlen kárt okozott;
- F. mivel 2024 októberében Bosznia-Hercegovinát súlyos esőzések sújtották, amelyek katasztrófális villámárvizeket, földcsuszamlásokat és áradásokat okoztak az ország számos részén, és ez a hatóságok által 841,85 millió EUR-ra becsült teljes közvetlen kárt okozott;
- G. mivel a fent említett, súlyos természeti katasztrófák által okozott események a globális éghajlatváltozásra vezethetők vissza; mivel az éghajlat európai helyzetéről szóló, 2024. évi jelentés megerősíti, hogy 2024 volt a valaha mért legmelegebb év Európában, és a kontinens folyóhálózatának 30%-a átlépte az árvízre vonatkozó „magas”, míg 12%-a az árvízküszöb „súlyos” határértéket, ami a 2013 óta legkiterjedtebb áradást eredményezte;
- 1. legmélyebb szolidaritását fejezi ki az Ausztriában, Lengyelországban, Csehországban, Szlovákiában, Moldovában és Bosznia-Hercegovinában pusztító áradások valamennyi áldozatával, családjukkal és az áradások által érintett valamennyi személlyel, valamint a segítségnyújtási erőfeszítésekben részt vevő nemzeti, regionális és helyi hatóságokkal;
- 2. üdvözli a döntést, amely kézzelfogható és látható formája annak, hogy az Unió szolidaritást vállal saját és partnerországainak polgáraival és érintett térségeinek régióival;

3. megismétli annak fontosságát, hogy tájékoztassák a nyilvánosságot az Európai Unió Szolidaritási Alapja (EUSZA) által biztosított kézzelfogható előnyökről, többek között annak érdekében, hogy tovább növeljék a polgárok uniós eszközökkel és programokkal kapcsolatos tudatosságát a tagállamokban és az Unióval csatlakozási tárgyalásokat folytató országokban;
4. kiemeli a súlyos, pusztító és halálos áldozatokkal járó természeti katasztrófák számának növekedését Európában, és felhívja a tagállamokat és a Bizottságot, hogy ruházzanak be az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz való alkalmazkodást célzó intézkedésekbe az emberi és gazdasági veszteségek elkerülése érdekében; hangsúlyozza, hogy 2024-ben a viharok és áradások a becslések szerint 413 000 embert érintettek, legalább 335 halálesetet okoztak, valamint abban az évben a viharok és az áradások által Európa-szerte okozott kárt legalább 18 milliárd EUR-ra becsülik¹⁰; úgy véli, hogy az EUSZA vagy azzal egyenértékű eszköz költségvetését jelentősen ki kell bővíteni, tekintettel az új többéves pénzügyi keretre vonatkozó, küszöbönálló bizottsági javaslatra és az azt követő intézményközi tárgyalásokra, és hogy az EUSZA-nak vagy azzal egyenértékű eszköznek az ilyen katasztrófák nagyságrendjével arányos támogatást kell nyújtania a polgárok számára; megjegyzi, hogy az EUSZA jelentős növelése lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy hatékonyabban és gyorsabban reagáljanak a katasztrófákra, miközben más eszközöket, különösen a kohéziós alapokat, amelyek elsődleges célja nem a katasztrófaelhárítás, meg lehetne őrizni; sürgeti a Bizottságot, hogy tárjon fel minden lehetőséget az EUSZA aktiválásának felgyorsítására, főként a jelenlegi szabályok módosítása és a kérelmező országoknak nyújtott magasabb előlegfizetések révén;
5. felhívja a Bizottságot, hogy fejlesszen célzott válságreakálási eszközöket a 2027. utáni időszakra, elismerve, hogy a természeti katasztrófák, az egészségügyi szükséghelyzetek, a geopolitikai instabilitás és a gazdasági sokkhatások növekvő gyakorisága és súlyossága agilisabb és testre szabottabb pénzügyi mechanizmusokat tesz szükségessé uniós szinten; hangsúlyozza a nemzeti polgári védelmi rendszerekkel és a korai figyelmeztető mechanizmusokkal való fokozott koordináció szükségességét, Unió-szerte biztosítva a katasztrófákra történő integráltabb és adatközpontúbb reagálást; hangsúlyozza a határokon átnyúló és regionális együttműködésre irányuló célzott támogatás fontosságát a felkészültségi, hatásmérséklési és helyreállítási erőfeszítések tekintetében, különösen a kiszolgáltatott és magas kockázatú területeken;

¹⁰ Kopernikusz éghajlatváltozással kapcsolatos szolgáltatás (C3S) és Meteorológiai Világszervezet (WMO), 2025: Az éghajlat európai helyzetéről szóló 2024. évi jelentés, climate.copernicus.eu/ESOTC/2024, doi.org/10.24381/14j9-s541.

6. hangsúlyozza, hogy az EUSZA mindössze egy, a helyreállítást szolgáló eszköz, és hogy az Uniónak továbbra is foglalkoznia kell az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodással és az éghajlatváltozás mérséklésével a természeti katasztrófák megelőzésére irányuló európai és nemzeti politikák támogatása révén; hangsúlyozza, hogy az Európai Környezetvédelmi Ügynökség 1/2024. számú, „Európai éghajlati kockázatértékelés” című jelentése figyelmeztetett arra, hogy az Unió nincs felkészülve az éghajlatváltozás hatásaira, még abban az esetben sem, ha a Párizsi Megállapodásban meghatározottak szerint a világnak sikerül 1,5 °C-on tartania a globális hőmérséklet-emelkedést, és hangsúlyozza, hogy intézkedésekre van szükség annak elkerülése érdekében, hogy az azonosított éghajlati kockázatok kritikus szintet érjenek el; Emlékeztet arra, hogy hatékony szinergiákra van szükség más uniós szakpolitikákkal és programokkal, és hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak a lehető legjobban ki kell használniuk a finanszírozási lehetőségeket, így különösen az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Szociális Alap + és a vidékfejlesztési programok finanszírozási lehetőségeit; felhívja a Bizottságot, hogy kellő sürgősséggel értékelje a tagállamok arra irányuló indokolt kérelmeit, hogy az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹¹ meghatározott szabályokkal összhangban a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveken belül forrásokat csoportosítsanak át a természeti katasztrófákkal kapcsolatos segítségnyújtásra; hangsúlyozza továbbá, hogy megelőző intézkedésekre van szükség nemcsak a jövőbeli károk enyhítése, hanem a katasztrófális eseményeket, például árvizeket, erdőtüzeket, földcsuszamlásokat vagy tavak és folyók kiszáradását követő kockázatok súlyosbodásának megelőzése érdekében is; hangsúlyozza, hogy az EUSZA által finanszírozott valamennyi újjáépítésnek ellenállónak kell lennie az éghajlatváltozás hatásaival szemben; hangsúlyozza a különböző programok közötti megfelelő rugalmasság fontosságát; hangsúlyozza, hogy az EUSZA keretében nyújtott támogatás nem történhet a tagállamok által más uniós programok vagy szakpolitikák keretében kapott uniós finanszírozás kárára; Emlékeztet arra, hogy a tagállamok az alkalmazandó uniós szabályokkal összhangban állami támogatást nyújthatnak, különösen a természeti katasztrófák miatt kárt szenvedett mezőgazdasági vállalkozások számára;
7. emlékeztet arra, hogy a RESTORE és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) keretében hozott és az (EU) 2024/3242 európai parlamenti és tanácsi rendelettel¹² bevezetett, egyedi

¹¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/3242 rendelete (2024. december 19.) az (EU) 2020/2220 rendeletnek a természeti katasztrófák által sújtott tagállamok számára kiegészítő támogatás nyújtása céljából az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap

intézkedések további támogatást nyújtanak a természeti katasztrófák által sújtott tagállamoknak az alapok felhasználásának további rugalmassága révén; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak ki kell használniuk az új lehetőségeket; továbbá hangsúlyozza, hogy a RESTORE korlátozott rugalmasságot biztosított bizonyos tagállamok számára, mivel a jelenlegi többéves pénzügyi keret végrehajtása rendkívül előrehaladott;

8. emlékeztet a gyors és szilárd kárfelmérés fontosságára, amely kellően figyelembe veszi a gazdasági következményeket, és fokozott operatív erőfeszítésekre szólít fel az előzetes kifizetések folyósítására fordított átlagos idő csökkentése érdekében, hogy időben segítséget lehessen nyújtani a természeti katasztrófák és szélsőséges időjárási események által sújtott régióknak, biztosítva ugyanakkor az uniós költségvetés védelmét; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak a katasztrófaelhárítási és helyreállítási intézkedések keretében kellő prioritást kell biztosítaniuk az érintett lakosság szükségleteinek, különös tekintettel a veszélyeztetett csoportokra;
9. hangsúlyozza, hogy sürgősen haladéktalan pénzügyi támogatást kell felszabadítani az EUSZA-n keresztül annak biztosítása érdekében, hogy a támogatás időben eljusson az érintett régiókhoz;
10. jóváhagyja a jelen állásfoglaláshoz mellékelte határozatot;
11. utasítja elnökét, hogy a Tanács elnökével együtt írja alá ezt a határozatot, valamint gondoskodjon közzétételéről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*;
12. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és annak mellékletét a Tanácsnak és a Bizottságnak.

MELLÉKLET

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS HATÁROZATA az Ausztriának, Lengyelországnak, Csehországnak, Szlovákiának és Moldovának a 2024 szeptemberében, valamint Bosznia- Hercegovinának a 2024 októberében bekövetkezett áradásokkal kapcsolatban nyújtandó segítség céljából az Európai Unió Szolidaritási Alapjának igénybevételeiről

(E melléklet szövege itt nincs feltüntetve, mert az megegyezik a végleges jogi aktussal, az (EU) 2025/1525 határozattal.)